

ORODJA IN FUNKCIJE

3.20.003

03 Orodja in funkcije

Uvod	3
Orodja za izbiro elementov	4
Orodja za analize	6
Orodja za izdelavo poročil	8
Orodja za urejanje pogleda	11
Orodja za napredno uporabo	13
Orodja za izvajanje meritev	15
Orodja za tisk	16
Orodja za uvoz / izvoz podatkov	17
Ostala orodja	17

Kaj so orodja in kje se nahajajo smo že opisali v sklopu **Uporabniški vmesnik**, tukaj pa bomo spoznali kakšne lastnosti imajo orodja in kje jih uporabljamo.

Orodja so sestavljeni iz kompleksnih algoritmov, ki se povezujejo v celoto in jih uporabljamo za nadzor, obdelavo in analizo prostorskih podatkov. Poznavanje orodij v pregledovalniku zelo pripomore k boljši uporabniški izkušnji in bolj produktivnemu delu.

- Orodja za izbiro elementov
- Orodja za analize
- Orodja za izdelavo poročil
- Orodja za urejanje pogleda na karti
- Orodja za napredno uporabo
- Orodja za izvajanje meritev
- Orodja za tiskanje
- Orodja za uvoz/izvoz podatkov
- Ostala orodja

Do orodij lahko dostopamo na dva način. Če želimo imeti na voljo vsa orodja, ta najdemo v razširjenem meniju na desni strani pregledovalnika. V kolikor pa želimo hitro dostopati do orodij, ki so v uporabi pogosto, lahko to naredimo z desnim klikom na grafični vmesnik.

Ikona	Orodje
	Izberi element
	Počisti izbiro
	Izberi v območju pokazanega poligona
	Približaj na element
	Prenesi izbrane elemente na pomožni sloj
	Vklopi / izklopi prikazovanje namigov
	Vklopi / izklopi avtomatsko dodajanje izbranih elementov

Izbira elementa

To orodje omogoča izbiro posameznega elementa na karti. V orodni vrstici poiščemo **Izbira elementa** in na grafičnem vmesniku (karti) z levim klikom kliknemo na želeni element. Če gre za poligon, se bo označen element pobarval rahlo oranžne barve.

Enega ali več elementov hkrati lahko izberete tako, da z levim klikom označite zelene elemente ali pa povlečete kvadrat nad zelene elemente (držimo klik in povlečemo čez elemente).

Če izberemo določeni element, se bo na karti pojavilo pogovorno okno, preko katerega lahko pridobimo dodatne informacije o označenem elementu. Več o pogovornem oknu, si lahko preberete v sklopu **Delo s pregledovalnikom**.

Nasvet: Če vas zanima, kako si nastaviti orodje za izbiro le enega elementa, si preberite orodje **Vklop/Izklop avtomatskega dodajanja izbranih elementov**.

Počisti izbiro

To orodje **odznači vse izbrane elemente**. Do njega je možno dostopati preko orodne vrstice oz. razširjenega menija ali pa preko pogovornega okna, ki se izriše na karti ob izbranem elementu.

Izberi v območju pokazanega poligona

Orodje omogoča, da uporabnik sam nariše poligon v okviru katerega bo poizvedoval po podatkih. Poligon narišemo tako, da z levim klikom rišemo oglišča našega poligona. **Zadnjo točko** poligona ustvarimo s kombinacijo tipke **CTRL in levega klika**. Ponovno se odpre pogovorno okno, ki omogoča izbiro po katerih slojih poizveduje.

Približaj na element

To orodje omogoča, da približa označeno območje čez celoten pregledovalnik, če je to le mogoče. Območje narišemo z držanjem in vlečenjem levega klika.

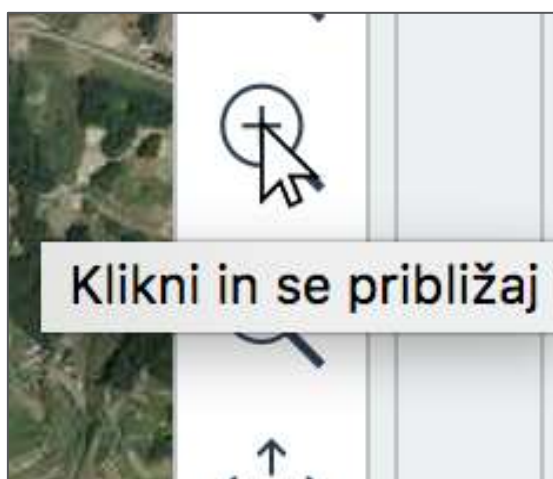
Prenesi izbrane elemente na pomožni sloj

Vse označene elemente lahko prenesemo na nov sloj, ki se začasno ustvari v **zavihku Vsebine – po skupinah**. To naredimo tako, da izberemo zelene elemente in aktiviramo orodje, da se generira začasni sloj, ki ima rdečo obrobo in poševno šrafuro. Kako prilagoditi sloj lastnim potrebam je opisano v vsebinskem sklopu **Delo v pregledovalniku**.

Začasni sloj se ne shrani dolgoročno, saj se ob osvežitvi brskalnika izbriše. Če ga želimo shraniti, ga lahko izvozimo lokalno (več o tem je opisano pri drugih orodjih).

Vklopi / izklopi prikazovanje namigov

Ker ima pregledovalnik veliko število funkcij, smo za uporabnike pripravili namige, ki na kratko opišejo kaj določena funkcija predstavlja. Namig se nam prikaže, če miško usmerimo na funkcijo.

Vklopi / izklopi avtomatsko dodajanje izbranih elementov

To orodje je pred nastavljen tako, da je vedno aktivirano. Če želimo izbrati več elementov, lahko z levim klikom izbiramo med več elementi. Če avtomatsko izbiro izklopimo, lahko z levim klikom izberemo **le en element naenkrat**.

Ikona	Orodje
	Izpis atributnih podatkov izbranih elementov
	Analiza podatkov izbranih elementov
	Izračun količin označenih elementov
	Izračun količin vseh elementov vsebine na karti

Za delo s prostorskimi analizami je potrebno predhodno izbrati elemente, ki nas zanimajo (Izjema je izračun količin vseh elementov na karti). Osnovni opis funkcije, kako uporabljati orodja za analize, je opisan v tem sklopu (več o tem pa si lahko preberete v **Prostorskih analizah**).

Izpis atributnih podatkov izbranih elementov

To orodje izbranim elementom izpiše attribute oz. lastnosti, ki so vezane na izbrane strukture. Orodje v različnih podatkovnih bazah poišče lastnosti, ki temu podatku pripadajo in jih izpiše v novonastalo pogovorno okno. Izpis podatkov je glede na element različen (npr. izpis podatkov za vodovodno cev ni enak kot izpis podatkov parcele).

Če želimo izpis vseh atributov izbranih elementov, ki so zaradi količine podatkov predstavljeni v interaktivni tabeli, je za to potrebna uporaba orodja nižje.

Analiza podatkov izbranih elementov

Analiza podatkov izbranih elementov je napredni izpis atributnih podatkov, ki so predstavljeni v preglednici, ki je razdeljena v vsebinske sklope. Iskani podatek poiščemo tako, da izberemo sklop in nato podatkovno bazo v kateri se podatek nahaja.

Izračun količin označenih elementov

To orodje izpiše izračunane geometrijske podatke izbranih elementov. V pogovornem oknu se izpišejo količine za posamezne element, na koncu pa se vse skupaj sešteje. Količine katere izračuna, so vnaprej določene:

- Število **izbranih** elementov
- Število **točkovnih** elementov
- Število **linijskih** elementov
- Število **poligonskih** elementov

- Skupna **dolžina** linijskih elementov
- Skupni **obseg** poligonskih elementov
- Skupna **površina** poligonskih elementov

Izračun količin vseh elementov vsebine na karti

Izračun količin vseh elementov vsebine na karti **ni vezan na izbrane elemente**, vendar na celotno občino v kateri se nahajamo. To orodje deluje na osnovi grafičnega vmesnika, zato je potrebno, da želene vsebine, ki nas zanimajo, prikažemo na zemljevidu. V pogovornem oknu izberemo vsebino, ki nas zanima in po katerem atributu naj iskalnik išče.

Vrednosti atributa ni potrebno izbrati, razen če nas zanima iskanje po specifičnem podatku. Če izberemo atribut, ki ima veliko vrednosti (npr. površina območja), bo iskalnik v meniju vrednosti izpisal le 20 najpogostejših zadetkov. V tem primeru je uporaba brez vrednosti primernejša.

Orodja za izdelavo poročil

Ikona	Orodje
	Poročilo o parceli
	Poročilo o stavbi
	Poročilo o območju
	Poročilo o lastništvu
	Poročilo o osebi
	Poročilo o pravni osebi

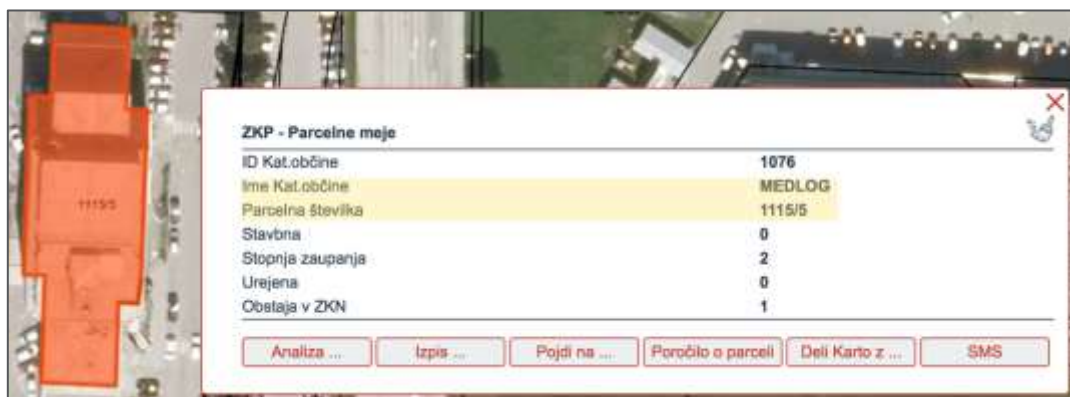
Orodja za izdelavo poročil so orodja, s katerimi ustvarimo poročilo za izbrani element glede na zanimano vsebino. Izbor podatkov, ki jih bo vsebovalo poročilo ter način izvoza, lahko izberemo sami. Osnovni opis funkcije o uporabi orodja za izdelavo poročil je prikazan v tem sklopu. Več o tem pa si lahko preberete v **Prostorskih analizah**.

Poročilo o parceli

Poročilo o parceli omogoča celovit in inovativen vpogled v vse razpoložljive podatke o **eni** parceli naenkrat. Odpre se nov zavihek v brskalniku, kateri nas vodi skozi postopek izdelave poročila. **Območje lahko izberete grafično ali pa vpišete parcelno številko znotraj pogovornega okna.**

(Parcelno številko odčitamo tako, da izberemo tematiko **parcele** in preko grafičnega vmesnika izberemo zeleni element. Iz pogovornega okna odčitamo katastrsko občino in parcelno številko.)

Pozor: Če imamo vključeno tematiko **parcele** in **stavbe**, grafična izbira območji v poročilo **ne bo** delovala, saj pregledovalnik ne ve iz katerega sloja mora podatek vzeti.

Poročilo o stavbi

Poročilo o stavbi omogoča celovit in inovativen vpogled v vse razpoložljive podatke o stavbi in posameznih delih stavbe. Odpre se nov zavihek v brskalniku, kateri nas vodi skozi postopek izdelave poročila. **Območje lahko izberemo grafično ali pa vpišemo stavbno številko znotraj pogovornega okna. Za razliko od poročila o parceli, lahko stavbo iščemo tudi po ulici in hišni številko.**

(Številko stavbe odčitamo tako, da izberemo tematiko **stavbe** in preko grafičnega vmesnika izberemo zeleni element. Iz pogovornega okna odčitamo katastrsko občino in stavbno številko.)

Pozor: Če imamo vključeno tematiko **parcele** in **stavbe**, grafična izbira območji v poročilo **ne bo** delovala, saj pregledovalnik ne ve iz katerega sloja mora podatek vzeti.

Poročilo o območju

Poročilo o območju omogoča celovit in inovativen vpogled v vse razpoložljive podatke o poljubno izbranem območju, **eni ali več parcelah hkrati**. Odpre se nov zavihek v brskalniku, kateri nas vodi skozi postopek izdelave poročila. Potrebno je izbrati območje na karti v velikosti do 200 hektarov.

Če želimo izbrati območje, moramo vklopiti tematiko **parcele** in jih označiti. Območje lahko grafično označimo z več orodji, ki so opisani na začetku tega sklopa. Če želimo parcele označiti ročno, pa si je potrebno izpisati parcelne številke po postopku, ki je opisan pri poročilu o parcelah.

Pozor: Če imamo vključeno tematiko **parcele** in **stavbe** grafična izbira območji v poročilo **ne bo** delovala, saj pregledovalnik ne ve iz katerega sloja mora podatek vzeti.

Poročilo o lastništvu

 Poročilo o lastništvu omogoča celovit vpogled v lastništvo nepremičnin izbrane fizične ali pravne osebe na območju izbrane občine. To orodje se ne uporablja zgolj za izdelavo poročila, vendar tudi za pregledovalnik, ki izpiše **vse nepremičnine s katerimi je iskana oseba povezana**.

Poročilo o lastništvu **ni povezano z grafičnim vmesnikom** in na njega ne vplivajo izbrani elementi na karti. Ob kliku na orodje se odpre nov zavihek v brskalniku, kateri nas vodi skozi postopek izdelave poročila. To orodje lahko dostopajo le uporabniki z **polnim pooblastilom**.

Poročilo o osebi

 Poročilo o osebi omogoča celovit vpogled v vse razpoložljive podatke o osebi iz evidence **Centralnega registra prebivalcev (CRP)**. To orodje se ne uporablja zgolj za izdelavo poročila, vendar tudi za pregledovalnik, ki izpiše **podatke iz evidence CRP, s katerimi je iskana oseba povezana**.

Poročilo o osebi **ni povezano z grafičnim vmesnikom** in na njega ne vplivajo izbrani elementi na karti. Ob kliku na orodje se odpre nov zavihek v brskalniku, kateri nas vodi skozi postopek izdelave poročila. To orodje lahko dostopajo le uporabniki z **polnim pooblastilom**.

Poročilo o pravni osebi

 Poročilo o pravni osebi omogoča celovit vpogled v vse razpoložljive podatke o pravni osebi iz evidence **Poslovnega registra Slovenije (PRS)**. To orodje se ne uporablja zgolj za izdelavo poročila, ampak tudi za pregledovalnik, ki izpiše **podatke iz evidence PRS, s katerimi je iskana pravna oseba povezana**.

Poročilo o pravni osebi **ni povezano z grafičnim vmesnikom** in na njega ne vplivajo izbrani elementi na karti. Ob kliku na orodje se odpre nov zavihek v brskalniku, kateri nas vodi skozi postopek izdelave poročila. To orodje lahko dostopajo le uporabniki z **osnovnim pooblastilom**.

Orodja za urejanje pogleda

Ikona	Orodje
	Pokaži območje čez zaslon in približaj
	Klikni in se približaj
	Klikni in se oddalji
	Pojdi na začetni pogled
	Pojdi na naslednji pogled
	Pojdi na prejšnji pogled
	Povleči pogled v smeri
	Pokaži mojo lokacijo

Pokaži območje čez zaslon in približaj

To orodje omogoča, da se na zaslonu **približa območje**, katerega omejimo z orodjem. Izberemo orodje in z levim klikom povlečemo pravokotnik nad želenim območje, ki se prilagodi zaslonu. Element na karti lahko povečujemo tolikokrat, kot ga omogoča približevanje.

Klikni in se približaj

S klikom znotraj grafičnega dela okna se bo območje povečalo oziroma približalo. To lahko naredimo tudi, če kolesček na miški vrtimo naprej (proti zaslonu).

Klikni in se oddalji

S klikom znotraj grafičnega dela okna se bo območje pomanjševalo oz. oddaljevalo. To lahko naredimo tudi, če kolesček na miški vrtimo nazaj (proti sebi).

Pojdi na začetni pogled

To orodje omogoča, da naš pogled vrne nazaj na začetni pogled, s katerim nas oddalji tako daleč, da imamo na zaslonu izrisano celotno karto občine.

Pojdi na prejšnji pogled

To orodje omogoča prehod na prejšnji pogled pregledovalnika in ga lahko uporabimo večkrat.

Pojdi na naslednji pogled

Če smo uporabili orodje prejšnji pogled, lahko naslednji pogled uporabimo, da se vrnemo na pogled pred tem.

Povleči pogled v smeri

To orodje velja za eno izmed glavnih in se uporablja zelo pogosto, saj z njim premikamo vsebino na grafičnem vmesniku. Za vsak premik karte je potrebno, da je to orodje aktivirano.

Pokaži mojo lokacijo

To orodje nam prikaže našo približno lokacijo in je zgolj informativne narave.

Ikona	Orodje
	Info o pokazani točki ali območju
	Izberi znotraj označenega območja - celota
	Izberi znotraj označenega območja - presek
	Ustvari povezavo na trenutni pogled
	Skoči na koordinato
	Shrani trenutni pogled kot sliko
	Natisni karto v PDF
	Pošlji karto po e-pošti

Info o pokazani točki ali območju

To orodje omogoča, da izbranemu elementu izpiše metapodatke v novem pogovornem oknu. Metapodatki so osnovni podatki, ki vsebujejo:

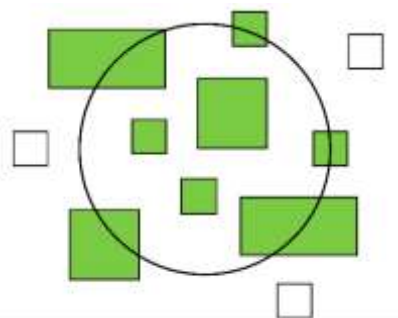
- Seznam vsebin pod izbranim elementom
- Koordinate izbrane točke
- Bližnjice do prostorskih analiz

Izberi znotraj označenega območja – celota

Če želimo izvedeti, kaj se nahaja **strogo znotraj** izbranega območja (npr. meje naselja, parcele, bufferja) potem lahko pri analizi območja uporabimo to orodje in izpisali se nam bodo podatki elementov, ki se v **celoti nahajajo znotraj tega območja**.

Izberi znotraj označenega območja – presek

Če želimo izvedeti, kaj se nahaja **znotraj** izbranega območja (npr. meje naselja, parcele, bufferja) potem lahko pri analizi območja uporabimo to orodje in izpisali se nam bodo podatki elementov, ki se v **celoti ali deloma nahajajo znotraj tega območja**.

Ustvari povezavo na trenutni pogled

To orodje omogoča, da lahko delimo naš pogled z ostalimi uporabniki. Odpre se novo pogovorno okno, v katerem izberemo ali želimo pogled deliti z vsebino ali brez nje. Trenutni pogled je možno vdeliti tudi na spletno stran. Dobljeno povezavo je možno:

- **poslati preko maila**
- **kopirati**
- **generirati QR kodo** (Več o tem v sklopu Delo v pregledovalniku)

Skoči na koordinato

To orodje omogoča premik na koordinate točke, ki jih vnesemo v pogovorno okno. Izbiramo lahko koordinatni sistem **D48/GK** ali **WGS84**.

Shrani trenutni pogled kot sliko

Orodje za shranjevanje pogleda omogoča izvoz karte v slikovno obliko formata JPEG. Poleg osnovnega sloja se na sliko izvozijo še vsi pomožni sloji in označena območja.

To orodje omogoča le **izvoz grafičnega vmesnika**. V kolikor želimo karto opremiti z merilom, legendo in ostalimi informacijami, moramo uporabiti orodja za tiskanje.

Natisni karto v PDF

To orodje omogoča generiranje dokumenta, ki poleg grafičnega vmesnika vsebuje še ostale elemente, ki jih lahko izberemo po želji. Odpre se nov zavihek, kateri nas vodi skozi postopek izdelave. Predlogo lahko izvozimo v format PDF, Word, Excel, JPEG ali pa jo natisnemo direktno preko pregledovalnika.

Kako ustvariti dokument, prilagoditi osebno predlogo in ostale lastnosti so opisane v sklopu **Delo v pregledovalniku**.

Pošlji karto po e-pošti

Orodje za pošiljanje karte omogoča, da naslovniku e – pošte pošlje določene informacije, ki jih lahko pridobimo z zgoraj opisanimi orodji:

- Povezavo do trenutnega pogleda
- Povezavo do trenutnega pogleda z vsebinami
- Sliko formata JPEG trenutnega pogleda

Ikona	Orodje
	Meri Razdaljo
	Meri Površino
	Določitev cone odmika - Buffer

Meri Razdaljo

Orodje omogoča merjenje posamezne **razdalje med dvema ali več točkami**. Najprej izberemo orodje in z levim klikom ustvarimo začetno točko. Z vsakim naslednjim klikom se ustvari naslednja točka. Da ustvarimo končno točko, moramo **uporabiti levi klik v kombinaciji s tipko CTRL** na tipkovnici.

Ko zaključimo meritev se odpre novo pogovorno okno, v katerem se izpišejo podatki:

- Razdalja od točke do točke
- Razdalja od prve do zadnje točke (Skupna dolžina)
- Koordinate vsake točke (**D48, D96 ali WGS84**)

Nasvet : Če med uporabo merjenja ugotovimo, da je območje premalo in ga bo potrebno premakniti, svetujemo da območje oddaljimo na primerno razdaljo in nato približamo v želeno območje ali pa uporabimo srednji gumb na miški. Več o tem si preberite v poglavju **Delo v pregledovalniku**.

Ali ste vedeli, da lahko meritve izvozite tudi v Excelovo preglednico?

Meri Površino

Orodje omogoča merjene površine **poljubno izbranega območja**. Izberemo orodje in z levim klikom ustvarimo začetno točko. Z vsakim naslednjim klikom ustvarimo oglišče lika, ki definira naše območje. Če želimo ustvariti končno oglišče, moramo **uporabiti levi klik v kombinaciji s tipko CTRL** na tipkovnici.

Ko zaključimo meritev se odpre novo pogovorno okno, v katerem se izpišejo podatki:

- Površina izbranega območja
- Koordinate oglišč lika (**D48, D96 ali WGS84**)

Določitev cone odmika – Buffer

To orodje omogoča, da okoli izbranega elementa ustvarimo območje, ki je enako oddaljeno od izhodišča za določen polmer. Cona odmika oz. **Buffer** je le začasni sloj, ki se ga lahko nastavlja v zavihku **Vsebine – Po skupinah**.

V kombinaciji s preseki in unijami gre za zelo močno orodje, ki se v praksi uporablja veliko. Več o tem, kako uporabljati Buffer je napisano v sklopu **Delo v pregledovalniku**.

Ikona	Orodje
	Tiskaj, izvozi, pošlji - komunikacijski center
	Tiskanje - staro
	Enostavno tiskanje karte

Tiskaj, izvozi, pošlji - komunikacijski center

To orodje omogoča generiranje dokumenta, ki poleg grafičnega vmesnika vsebuje še ostale elemente. Odpre se nov zavihek, kateri nas vodi skozi postopek izdelave. Predlogo lahko izvozimo v format PDF, Word, Excel, JPEG ali pa jo natisnemo direktno preko pregledovalnika.

Kako ustvariti dokument, prilagoditi osebno predlogo in ostale lastnosti so opisane v sklopu **Delo v pregledovalniku**.

Tiskanje – staro

To orodje omogoča, da natisnemo dokument na način, ki ga je uporabljala starejša verzija iObčine. Na željo uporabnikov smo to orodje ohranili, za napredne uporabnike pa razvili novejšo različico tiskanja, ki omogoča več nastavitev za izvoz.

Enostavno tiskanje karte

Enostavno tiskanje je namenjeno za tiskanje skice karte. V pogovorno okno je potrebno vnesti le ime karte in določiti velikost ter lego. Skica karte se izriše v novem zavihku, preko katerega je možno skico natisniti (CTRL + P).

Ikona	Orodje
	Izvozi grafiko trenutnega ekrana v SHP
	Naloži SHP datoteke (v ZIP datoteki)
	Izračun naklona parcel

Izvozi grafiko trenutnega ekrana v SHP

To orodje omogoča izvoz **vektorske grafike** v formatu SHP (Shapefile). Pri izvozu se odpre pogovorno okno, v katerem je potrebno definirati območje. Izberemo lahko izvoz podatkov na nivoju celotne občine ali pa le določenega območja. Izvozili se bodo vsi **vektorski podatki** (sloji), ki so orodijirani na grafičnem vmesniku.

Naloži SHP datoteke (v ZIP datoteki)

Orodje omogoča uvoz poljubnih prostorskih slojev iz SHP formata. Datoteka, katero želimo namestiti mora biti obvezno v formatu **ZIP**.

Naloženi sloji bodo bili le začasni in če jih želimo shraniti trajno, jih je potrebno shraniti v **Moje podatke**. Kako to narediti, si preberite v sklopu **Delo v pregledovalniku**.

Izračun naklona parcel

Za to orodje je potrebno aktivirati tematiko **Parcele** in izbrati zelen element. Na osnovi višin pridobljenih iz podatkov laserskega skeniranja orodje izračuna minimalni, maksimalni in povprečni naklon z utežmi.

Ostala orodja

Ikona	Orodje
	Osveži karto

Osveži karto

Če imamo težavo z nalaganjem rastrskih podatkov ali pa so vektorski podatki glede na zaslon popačeni, za to uporabimo orodje za osveževanje. **V primeru, da karto osvežimo, se začasni sloji izbrišejo.**